Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג
(דאָננערסטאג-אויסגאבע)

דיעזעס בלאטט ערשיינט
צווימאל וואָכענטליך
אונד קאָסטעט פיר
עסטערייך-אונגארן
גאנציעהריג 8 גולדען ע. וו.
האלביעהריג 4 " "
פיערטעל-" 2 " "

פירס אויסלאנד
גאנציעהריג 9 גולדען עסט. וועהר.
האלביעהריג 4 " 50 קרייצער
פיערטעל-" 2 " 25 "
אנגאָנצען
אונד זאָגסטיגע פריוואט-אנצייגען
ווערדען מיט 10 קר. פער 6 שפאל-
טיגע פעטיט-צייללע בערעכנעט.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריערען
אונד דער פרענומעראציאָנס-טערמין
בעגיננט מיט דעם עמפפאנגע דעס
ערסטען בלאטטעס.

דיא רעדאקציאָן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
רעטטיגגאססע נר' 7,
וואָהין מאן אויך דיא פרענומעראַ-
ציאָנסגעלדער צו זענדען בעליעבט.
פרענומעראנטענזאממלער
ערהאלטען 10% ראבאטט.

Nr. 63, זעכסטער יאהרגאנג. | פעסט, ל' אב ה'ת'ר'ל'ד'. | Pest, den 13. August 1874.

פאָליטישע איבערזיכט.

באזעהן איזט פאָם קערקער ענטפלאָהען!

מארשאלל באזעהן (געשריעבען ווירד עס „באצאינע") איזט פיר אונזערע לעזער איינע זעהר בעקאננטע פערזאָנליכקייט. דיעזער פראנצאָזישע גענעראל, וועלכער בערייטס 63 יאהרע אלט איזט, האט אין דער נייעסטען פראנצאָזישען געשיכטע איינע זעהר וויכטיגע ראָללע געשפיעלט. אים יאהרע 1863 שיקטע איהן נאפאָלעאָן אן דער שפיטצע איינער פראנצאָזישען ארמעע נאך מעקסיקאָ, אום דען קאיזער מאקסימיליאן (ברודער אונזערעס קאָניגס) צו שיטצען; האטטע אבער זיינען פאלל בעווירקט. אים דייטש-פראנצאָזישען קריעגע פאָם יאהרע 1870 וואר באזעהן קאָממאנדאנט דער דריטטען פראנצאָזישען ארמעע-אבטהיילונג, ער ווארדע פאָן דען דייטשען נאך דער פעסטונג מעטץ צוריקגעוואָרפען אונד מוסטע זיך אם 27. אָקטאָבער 1870 מיט איינער ארמעע פאָן 173000 מאנן דען דייטשען ערגעבען. היערויף בעגאב ער זיך אלס קריעגס-געפאנגענער נאך דייטשלאנד אונד גענף אונד קעהרטע נאך אבשלוס דעס פריעדענס נאך פראנקרייך צוריק. אלס מאן איהן נון בעשולדיגטע, דאס ער אים קריעגע פאלש פאָרגעגאנגען איזט אונד דאס ער פאָן דען דייטשען אבגעקויפט וואר, שטעללטע ער זיך אם 21. מאי 1872 פאָר דאס פראנצאָזישע קריעגס-געריכט. דיא אונטערזוכונג דויערטע ביז ענדע דעס יאהרעס 1873 אונד ענדעטע מיט זיינער פערורטהיילונג צו 20 יעהריגעם געפענגניססע. נון בריננגט איינע אמטליכע דעפעשע אויס פאריז פאָם 11. אויגוסט פאָלגענדע מעלדונג: „מארשאלל באזעהן איזט אין דער נאכט פאָן זאָננטאג אויף מאָנטאג פאָן דער אינזעל מארגועריט (אם מיטטעללענדישען מעערע, וואָ ער זיינען קערקער האטטע) ענטפלאָהען; ער האט זיך פאָן דיעזער האָהען מעערעס-פעסטונג מיט איינער שטריק-לייטער הינונטערגעלאססען אונד ערייכטע איין שיפף, וועלכעס נאך איטאליען זעגעלטע. דיא פראנצאָזישע רעגיערונג איזט איבער דיעזען פאָרפאלל האָכסט אויפגעבראכט אונד איזט פעסט ענטשלאָססען, דיא מיטשולדיגען נאך דער גראָסטען שטרענגע דעס געזעטצעס צו בעשטראפען."

אין אונזערער וועלטגעשיכטע אונד אין אונזערען צייטונגען האבען וויר פאָן דיעזעם מארשאלל באזעהן שאָן זעהר פיעלעס געשריעבען, וויר האבען פאָריגען הערבסט זיינען גאנצען פראָצעס מיטגעטהיילט אונד וויר האבען עס דען לעזערן קלאר דארגעשטעללט, דאס באזעהן איין געמיינער פערראֶטהער וואר, דער זיין אייגענעס פאטערלאנד דען דייטשען פערראטהען האט. זיינע פאלשהייט האט זיך שאָן צו אנפאנגע דעס קריעגעס הערויסגעשטעללט אונד נון בעווייזט ערסט יעטצט זיינע פלוכט פאָם קערקער, דאס ער איין געמיינער פערברעכער איזט אונד דאס ער עס מיט דער פראנצאָזישען רעפובליקאנישען רעגיערונג ניעמאלס גוט געמיינט האט.

איבריגענס האט פראנקרייך מיט זיינען געפאנגענען אונגליק. ערסט אונלענגסט איזט דער אן דער שפיטצע דער קאָממוניסטען געשטאנדענע ראָשפאָר פאָן זיינער געפאנגענשאפט אויף דער אינזעל נייא-קאלעדאָניען ענטפלאָהען אונד יעטצט איזט ווידער דער גראָסטע געפאנגענע, נעמליך מארשאלל באזעהן, פאָן דער פראנצאָזישען אינזעל אויף דעם מיטטעללענדישען מעערע נאך איטאליען ענטפלאָהען.

פאָן ראָשפאָר האט עס געהייסען, דאס איהם דיא ענגלישען רעפובליקאנער צור פלוכט פערהאָלפען האבען; ווער האט נון דיעזעם מארשאלל באזעהן צור פלוכט פערהאָלפען? קיין אנדערער אלס דיא באָנאפארטיסטען! דיעזע מיינען נאך אימטער, דאס באזעהן נור איין טרייער אנהענגער פאָן נאפאָלעאָן אונד איין פיינד דער רעפובליק וואר, וועסהאלב ער אויך דער פראנצאָזישען רעפובליק צו קיינעם זיעגע פערהעלפען וואָללטע. הייטע גלייבען זיא נון, דאס אין דיעזער פערווירונג, וועהרענד וועלכער אויך דיא פראנצאָזישע נאציאָנאל-פערזאממלונג געשלאָססען איזט, קיין אנדערער דען לולו נאפאָלעאָן אויף דען טהראָן בריננגען קאָננטע, אלס נור איין באזעהן, וועסהאלב זיא אויך יעטצט דיעזעם מארשאלל פאָר אללעם צור פרייהייט פערהאָלפען האבען.

איינע צווייטע פאריזער אמטליכע דעפעשע מעלדעט: אָבערסט ווילעטט, וועלכער פריהער איין אדיוטאנט דעס מארשאללס באזעהן וואר אונד זיך ביי דער פערורטהיילונג באזעהנ'ס פערפפליכטעטע, מיט איהם צוזאממען אין דער געפאנגענשאפט צו זיין, ווארדע אם 11. אויגוסט אין מארזייללע (שפריך: „מארזעלי" פראנצאָזישע זעע-שטאדט אם מיטטעללענדישען מעערע) פערהאפטעט. דא ער נון מיט באזעהן צוזאממען אין געפאנגענשאפט וואר, זא קאָננטען אויך נור ביידע צוזאממען פליכטען; נון איזט דער אָבערסט דא אונד דער מארשאלל פעהלט. עס איזט נאך אונבעקאננט, וואָהין באזעהן ענטפלאָהען איזט. זאָננטאג האט איהן זיינע פרויא זאמט דען קינדערן אים געפענגניססע בעזוכט אונד וואהרשיינליך האט זיא דאס שיפף בעשטעללט, וועלכעס פאָר דיעזער מעערעס-פעסטונג איינע דערארטיגע שטעללונג גענאָממען האט, דאס זיך מארשאלל באזעהן פאָן דער האָהע דער גראָסען פעסטונג ביז צום שיפפע מיט איינער שטריק-לייטער הינונטער לאססען קאָננטע; דא נון דאָרט דיא שיפפע אויף דעם מיטטעללענדישען מעערע פאָן פראנקרייך נאך איטאליען געהען, זאָ גלייבט מאן, דאס עס איין איטאליענישעס שיפף וואר.

שפעטערע דעפעשען מעלדען נאך, דאס דיא נאכט, אין וועלכער באזעהן ענטפלאָהען איזט, זעהר פינסטער וואר, דאס וועטטער וואר זעהר שלעכט אונד איין העפטיגער ווינד בעוועגטע דאס מעער. — דיעזעס גערייש ווארדע נון צור פלוכט בענוטצט. — דיא פראנצאָזישע רעגיערונג לאָסט נון איבעראלל אויף דעם לאנדע אונד אויף דעם מעערע נאך דעם פליכטלינג זוכען.

ווענן אונזערע לעזער דאס בלאטט נר' 94 פאָן פאָריגעם יאהרגאנגע נאך אים בעזיטצע האבען, זאָ מאָגען זיא דאָרט דיא פערורטהיילונג דעס מארשאללס באזעהן נאכמאלס נאכלעזען אונד זיא ווערדען דאנן ערסט דיא בעדייטונג דיעזער פלוכט אויפפאססען קאָננען. אם 10. דעצעמבער 1873 ווארדע מארשאלל באזעהן איינשטיממיג צור אבזעטצונג (דעגראדאציאָן) אונד צום טאָדע פערורטהיילט; צוויא טאגע דארויף ווארדע פאָן מאק-מאהאָן דיעזע טאָדעס-שטראפע אין איינע צוואנציג-יעהריגע קערקער-שטראפע אומגעוואנדעלט — אונד נון דויערטען דיעזע צוואנציג יאהרע נור ביז צום 9. אויגוסט 1874!

ביזהער האטטען דיא באָנאפארטיסטען איינע קאיזערין איישעניע, איינען טהראָן-בעשטייגער לולו, איינען שטאאטס-מאנן רועה אונד נון האבען זיא איינען מארשאלל צובעקאָממען — אונד דיעזער הייסט באזעהן! ווער ווייס, אָב ניכט אין קורצער צייט באזעהן ווידער אלס פראנצאָזישער מארשאלל אן דער שפיטצע איינער גראָסען פראנצאָזישען ארמעע שטעהען ווירד? באזעהן קאנן נאך איינע גראָסע ראָללע אין פראנקרייך שפיעלען! —

פרייליך שעמט זיך יעטצט זעהר דיא פראנצאָזישע רעפובליקאנישע רעגיערונג אונד זוכט נאך דען מיטשולדיגען, וועלכע דעם מארשאלל צור פלוכט פערהאָלפען האבען; אבער דיא רעגיערונג העטטע אין פאָראויס וויססען זאָללען, דאס נאך זעהר פיעלע באָנאפארטיסטען אין פראנקרייך עקסיסטירען, וועלכע לייכט ביי דערארטיגען אנגעלעגענהייטען „מיטשולדיגע" ווערדען קאָננען.

אין דערארטיגער צושטאנד איזט נור אין פראנקרייך מאָגליך. אין פראנקרייך קאנן איינער באלד צום טאָדע אָדער צור עוויגען קערקער-שטראפע פערורטהיילט זיין אונד דאנן ווידער קאיזער ווערדען. וואר עס דענן ניכט ביים דריטטען נאפאָלעאָן זאָ? דער פערורטהיילטע באזעהן קאנן נאך הייטע אָדער מאָרגען אלס ערסטער מארשאלל דעם פראנצאָזישען קאיזערדייכעס דאשטעהען! „אויף פראנקרייך זאלל איך זאגען!"

געסטערן אבענדס בראכטע איינע פאריזער דעפעשע פאָלגענדע מעלדונג: דיא לעטצטען נאכריכטען איבער דיא פלוכט דעס מארשאללס באזעהן מעלדען, דאס איין גראָסעס מעערעס-שיפף מיט פיעלען לייטען צור פעסטונג מארגועריט געקאָממען איזט אונד דען מארשאלל באזעהן אויפגענאָממען האט. דער שטריק, אויף וועלכעם ער זיך הינונטערגעלאססען האטטע, מוסטע איהם דיא הענדע גערייטצט האבען, דא דער שטריק מיט בלוט בעפלעקט וואר. דאס שיפף פיהרטע איהן נור ביז גענוא, וואָ ער אויסגעשטיעגען איזט; ער מוס יעטצט דאהער אין איטאליען זיין. — דער קאָממאנדאנט פאָן דיעזער פעסטונג מארגועריט ווארדע פאָן דער פראנצאָזישען רעגיערונג פערהאפטעט, וועיל ער מיט דעם אָבערסט ווילעטט דאמיט איינפערשטאנדען וואר, דאס מאן דען מארשאלל פליכטען לאססען זאָלל. מאק מאהאָן שיקטע נאך דיעזער אינזעל-פעסטונג דען גענעראל לאוועלל, דאמיט ער דען פאָרפאלל שטרענגע אונטערזוכע. — געסטערן ווארדע אין מארזעלי 80 קאָממוניסטען פערהאפטעט, וועלכע אים יאהרע 1870 אן דער פעטראָלעאום-בראנד-ווירטהשאפט אין פאריז טהיילגענאָממען האבען. (דיעזע האבען נאטירליך צור בעפרייאונג באזעהנ'ס ניכט בייגעטראגען, זיא וואָללטען וואהרשיינליך נאך באָלאָניא רייזען, אום זיך מיט דער דאָרטיגען אינטערנאציאָנאלע צו פערבינדען.)

וויא מאן דער „נייען פרייען פרעססע" אויס פאריז טעלעגראפירט, גלייבט מאן דאָרט, דאס זעלבסט מאק-מאהאָן דיא געשיכטע זאָ פעראנשטאלטעט, דאס באזעהן פליכטען קאָננען זאָלל; דענן אויך מאק-מאהאָן מאָכטע דען לולו ליעבער הייטע אלס מאָרגען אויף דעם פראנצאָזישען טהראָנע זעהען.

טעלעגראַפֿישע דעפעשען:

בערלין 9. אויגוסט. צוויא גראָסע פריי-סישע קאנאָנען-שיפֿפֿע האבען בערייטס דען האפֿען פֿאָן קיעל פֿערלאססען אונד זינד געגען דיא שפאנישע קיסטע אבגעגאנגען.

בערלין 9. אויגוסט. מיטטוואָך ווירד פֿירסט ביסמארק היער איינטרעפֿפֿען.

מאדריד 9. אויגוסט. זאמסטאג האט דער קארליסטען-גענעראל מיט 13000 מאנן פֿאָללע 15 שטונדען געגען דיא רעגיערונגס-ארמעע געקעמפֿפֿט, דיא קארליסטען ווארדען אבער צוריקגעוואָרפֿען.

ראָם 9. אויגוסט. אין באָלאָגנא דויערט דיא קאָממוניסטען-רעוואָלוציאָן נאָך איממער פֿאָרט, צאהלרייכע פֿערהאפֿטונגען ווערדען פֿאָרגענאָממען.

געשעפֿטסבעריכט.

פעסטער פרייזע.

אים פֿיעלען געגענדען ווירד נאָך איממער איבער רעגען-מאנגעל געקלאגט. קוקורוץ אונד טאבאק ליידען דורך דיא טראָקענהייט שטארק. דיא ווייצען-פרייזע זינד אין וויען אונד אים אויסלאנדע געפֿאללען אונד אונגארן ווירד אויך נור צו בילליגען פריי-זען זיין געטריידע אויספֿיהרען קאָננען. — זייט געסטערן האבען וויר איינען קאלטען רעגען.

אונגארישער נייער ווייצען 89-פפֿד. 6,10—6,15, 88-פפֿד. 6—6,10 גולד. 87-פפֿד. 5,90—5,95 גולדען 86-פפֿד. 5,80—5,85 גולדען. 85-פפֿד. 5'75—5'80 גולד. פער צאָלל-צענטנער אונד פער קאססא. —

קאָרן 4,20—4,30 גולדען פער 80 פפֿד.

גערסטע: מאלץ-וואַרע 3'50—3'90 גול' פֿוטטער-גערסטע 2'75—3,30 גולדען פער 72 פפֿד.

האפֿער 2,22½—2,30, פער 50 פפֿונד.

קוקורוץ 4,10—4,15 גול' פער צאָלל-צענטנער.

ווייצען געגען דיא פֿאָריגע פרייז-נאָטירונג זינד דיא הייטיגען פרייזע אום ניכטס געפֿאללען. — פער סעפטעמבער-אָקטאָבער 5,50—5,52½ גולדען.

קוקורוץ פער אויגוסט - סעפטעמבער 4.15 — 4.20 גולד. — פער מאי-יוני 3,75—3.80 גולד.

האפֿער פער סעפטעמבער-אָקטאָבער 2.19 — 2.20 גול.

רעפס: נייער 11,25—11,50 גולדען פער 150 פפֿונד.

מעהל-פרייזע (פער וויענער צענטנער זאמט זאק, פֿרייא אב פעסט): נומ' 0: 14 גולד. — קר., נומ' 1 13 גולד. 50 קר., נר' 2: 13 גולד. — קר., נר' 3: 12 גול. 50 קר. נר' 4: 11 גולד. 20 קר., נר' 5: 10 גולד. 20 קר., נר' 6: 9 גולד. 80 קר., נר' 7: 8 גול. 80 קר., נר' 8: 7 גולד. 50 קר., נר' 8½. 7 גולד. — קר., פֿיינע קלייע 3 גולד. 30 קר., גראָבע קלייע 3 גולד. — קר.

ווייסע באָהנען 5'50—5.75 גול' פער צטר.

קיממעל 15—15.50 גולד.

שפיריטוס פֿיר געברויך נייע מעטהאָדע 57½ קר' פרעסהעפֿע-וואַרע 60 קר.

ריבאָל (דאָפפעלט ראפֿפֿינירט) 21 — 21.50 גולדען פער צטר.

אונשליטט (חלב) 25.50 — 26 גולדען.

צוועטשקען. פער נאָוועמבער, באָסנישע פֿאס-וואַרע 16.25 גולד. נ' באניער 14¾ גולד.

צוועטשקענמוס (לעקוואר) פער סעפטעמבער 13½ גולד. —

וויינשטיין האָכגרעדיגער 33—34 גול. געדיעבטער 40—41 גולדען.

קנאָפפערן: אונגארישע פרימא 15½ גולד. — מיטטעל 13 — 14 גולדען.

פאפריקא (פרעפארירטער) פרימא 110 גולדען, טיר-קישער 80 גולד.

ליים 27½—29 גולדען. —

פעסטער שלאכטפֿיעה-מארקט. בייא דעם אם 6-טען ד. מ. היער אבגעהאלטענען וואָכען-מארקטע וואור-דען פֿערקויפֿט 1839 אָכסען דאס פאאר פֿאָן 140 ביז 285 גולד' 707 קיהע דאס פאאר פֿאָן 120—240 גולדען, 96 מעלק-קיהע דאס פאאר פֿאָן 75—180 גולד., 1700 שטיק שאפֿע דאס פאאר צו 12 — 20 גולד. — רינדפֿלייש פער צענטנער 27 גולד. — קר. ביז 30 גולד. — קר.

לעדער. פֿונדהייטע ביז 40-45-פפֿד. 104—105 fl. איינמאל פֿערזעטצטע טערצען פֿאָן 20—24-פפֿד. 103—105 גולד., צווייאמאל פֿערזעטצטע טערצען 30—35-פפֿד. 102—104 גול. דרייאמאל פֿערזעטצטע טער-צען פֿאָן 40—45-פפֿד. 106—108 גול., קוההייטע צו 145—155 גולד.

קאלבלעדער געצאָגענע 190—220, גע-נערבטע 220 — 245 גולדען, וויכסקאלב-פֿעללע מיט-טעל 245—255 גולדען, פֿיינע 270—295 גולד.

ראָה-הייטע: סאָרטירטע אונד רייגע אונגארישע קוה- אונד אָכסען-הייטע 58—62 גולדען.

קאלבהייטע אונקאָפֿפיגע 140, קאָפֿפיגע 110—115 גול. פער צטר.

שאפֿוואָללע: 1700 צטר. פֿערקויפֿט. 240 צטר. פֿיינע טוכוואָללע 138—150 גולדען, 400 צטר. מיטטעל-פֿיינע 115 — 122 גול. 130 צטר. מיטטעל-טוכוואָללע 102—105 גול. 260 צטר. פֿעהלערפֿרייע קאממוואָללע 102—106 גול. 150 צטר פֿיינע הייט-וואָללע 139 — 140 גולדען — אונד 100 צענטנער זיעבענבירגער פרימא שור-ציגאיא צו 106 גולד.

שאפֿפֿעללע, דייטשוואָלליגע, 10000 שטיק צו 2,30 — 2'50 גולדען. — סערבישע 110—125 גולדען.

לאמפֿעללע: 25000 שטיק פֿערקויפֿט, סערבישע 95—105 גולד. זיעבענבירגער געלעגטע 80 — 87 גול. צאקעל 70—75 גול. דייטשוואָלליגע שווערע 60—65 גול. לייכטע 35—42 גול. באנאטער (גערבער) 80—85 גול.

וויענער פרייזע.

ווייצען, פֿערקויפֿט 50000 צטר. פרייזע אום 15 — 20 קר' געפֿאלען. באנאטער 88 — 89-פפֿד. 6'50 גולדען אב וויען. — סלאָוואקישער 88 — 89 פפֿד. 6 גולדען אב טארנויין. —

קאָרן סלאָוואקישער 81—82-פפֿד. אב פֿלאָרידסדאָרף 4'90 גולדען.

גערסטע אונגארישע אב וויען 72-פפֿד. 3,96—4,20 גולדען, אב ראאב: 71-פפֿד. 3.60 גולדען פער נאָרד עסטער-רייכישע מעטצען.

קוקורוץ באטשקאער אב וויען 4,60 גולדען פער צאָלל צענטנער.

האפֿער אונגארישער אב וויען 49—51-פפֿד. 3'05—3'15 גולדען פער נ' א' מעטצען.

שפיריטוס: פרוכט-שפירוטוס 58¾ קר.

ריבאָל 19½ גול. ליינאָל 21,50 גולד.

פעטראָלעאום 11,25 גולד.

לאָטטאָ-ציעהונג פֿאָם 8. אויגוסט 1874.

וויען 43 63 45 5 31

אנצייגע.

איך בעעהרע מיך היעמיט דען פ. ט. איזרא-עליטישען עלטערן דיא האָפֿליכע אנצייגע צו מאַ-כען, דאס איך מיט בעגינן דעס העראנגאהענדען שוליאהרעס, קנאבען אוים דער פראָווינץ, וועל-כע דיא היעזיגען לעהראנשטאלטען בעזוכען זאָל-לען אום מעססיגעס האָנאָראר אין פענזיאָן נעהמע. פֿיר גוטע פֿפֿלעגע אונד רעליגיאָז-זיטטליכע ערציע-הונג, וויא פֿיר שטרענגע איבערוואכונג דער שטו-דיען בירגט מיין כאראקטער אלס פראָפֿעססאָרס-קאנדידאט אן דער קאָניגליכען אונגארישען אוניווער-זיטעט צו פעסט.

אינדעם איך מיר געפֿעלליגע אנטרעגע ביז אנ-פֿאנג סעפטעמבער האָפֿליכסט ערביטטע, עמפפֿעה-לע איך מיך אללען פ. ט. איזר. עלטערן

האָכאכטונגספֿאָלל אונד ערגעבענסט

דר. א. ש. פֿייערשטיין.

פעסט, יאָזעפֿשטאדט, נעמזעגגאססע נר' 19, II. שטאָק, טהיר 23

אויף פֿערלאנגען ערטהיילען איך אוים בע-זאָנדערער געפֿעלליגקייט נעהערע אויסקונפֿט זיינע עהרווירדען, העררן אָבער - ראבבינער דר הירש אין אלט-אָפֿען.

פֿרוכטפרייז-טאבעללע

פֿריכטע	קוואליטעטס-געוויכט	פער צאָלל-צטר
ווייצען, באנאטער	85	5.75—5.80
" "	86	5.80—5.85
" "	87	5.90—5.95
" "	88	6.—6.05
" "	89	6.10—6.15
" "		
" טהייס	85	5.75—5.80
" "	86	5.85—5.95
" "	87	5.95—6.—
" "	88	6.05—6.10
" "	89	6.10—6.15
" "	—	—.—.—
" פעסטער באָדען	85	5.75—5.80
" "	86	5.85—5.95
" "	87	5.95—6.—
" "	88	6.05—6.10
" "	89	6.10—6.15
" "	—	—.—.—
" ווייסענבורגער	85	5.75—5.80
" "	86	5.85—5.95
" "	87	5.95—6.—
" "	88	6.05—6.10
" "	89	6.10—6.15
" "	—	—.—.—
		פער מעטצ'
קאָרן	80	4.25—4.20
גערסטע מאלץ	72	3.80—3.40
" פֿוטטער	72	3.25—3.15
האפֿער	50	2.25—2.20
קוקורוץ באנאטער	פער פעטצען	4.20—4.15
אנדערע גאטטונג	צענטנער	4.15—4.10
רעפס קאהל	75	—.—.—

קורז-טאבעללע פֿאָם 8. אויגוסט

באללען-מעהל	פל.	קר'
נוממער 0	24	80
" 1	23	90
" 2	23	—
" 3	22	10
" 4	19	80
" 5	18	10
" 6	17	30
" 7	15	60
" 8	13	30
" 8½	12	40

געלד-קורז

	פל.	קר'
זילבער-אַשיאָ	103	45
דוקאטען	5	23
עסטעררייך-אונגארישע 8 גולדען גאָלד-שטיק (20 פראנקס)	8	80
נאפאָלעאָנדאָר	8	80
פרייסישע טהאלער (קאססענאנווייזונגען)	1	62
רוסישע רובעל	1	52

לאָזע.

	פל.	קר'
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	133	50
דעטטאָ צו 50	128	—
1860-ער גאנצע לאָזע	107	—
דעטטאָ פֿינפֿטעל	111	—
1854-ער 4 פערצענטיגע שטאאטס-לאָזע	98	50
1839 ראָטהשילד - לאָזע גאנצע	260	—
דעטטאָ פֿינפֿטעל	240	—
קאמא רעגענשיינע	22	75
קרעדיט-לאָזע	159	75
פריעסטער לאָזע פער 100 גולדען	106	—
פריעסטער לאָזע פער 50	52	—
דאָנוי-דאמפפשיפֿפֿ-פאהרט-לאָזע	89	—
פאלפֿי צו 40 גולדען	31	—
סאלמי צו 40 גולדען ק. מ.	25	—
קלאַרי צו 40 " "	26	—
סט. גענאַיס צו 40 " "	24	—
אָפֿנער צו 40 " "	25	—
ווינדישגרעטצער צו 20 גולדען ק. מ.	19	—
וואלדשטיין צו 20 " "	20	—
קעגלעוויטש צו 10 " "	12	50
רודאלפֿלאָזע צו 10 " "	13	50
סטאניסלויער צו 20 " "	13	—
אינסבריקער לאָזע	17	—
זאלצבורגער לאָזע צו 20 גולדען	16	—
קראקויער לאָזע	17	50
טירקען לאָזע	45	25
דעטטא 120 פראנקס איינצאהלונגען	35	25
אונגארישע פרעמיען-לאָזע א 100 גולדען	83	75
דעטטא צו 50 גולדען	83	—
וויענער-לאָזע	100	30

ווערטה-פאפיערע.

	פל.	קר'
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	78	25
טעמעשוואר-באנאטער	75	75
זיעבענבירגישע	75	—
גאליצישע	82	50
בוקאווינער	82	—
אונגארישע איזענבאהן-אנלעהען	97	75
וויינצעהענט-אבלאָזונגס-אָבליגאציאָנען	73	25
פעסטער שטראססען-באהן	265	—
אָפֿנער שטראססענבאהן	114	—
מוניציפאל-באנק	36	—
אנגלא-באנק I. עמיסיאָן	42	—
אונגארישע באָדען-קרעדיט	79	—
שפאר- אונד קרעדיט-פֿעריין	56	50
אונגארישע קרעדיט-באנק	221	50
פעסטער קאממערציאל-באנק	790	—
פעסטער געווערבע-באנק	395	—
פראנקא-אונגארישע	80	—
אינדוסטריע-באנק-אקציען	63	—
אָפֿנער קאממערציאל-באנק	177	—
לאנדעס צענטראל-שפארקאססע	85	—
אָפֿנער בירגערליכע	—	—
פעסטער ערסטע פאטערלענדישע	[illegible]	—
פעסטער פֿארשטעדטישע	50	—
פעסט-אָפֿנער הויפטשטעדטישע	164	—
דעטטאָ צווייטע עמיססיאָן	—	—
פפאנדשיינע דער אונגארישען באָדענקרע-דיט צו 5 איינהאלב פערצענט	85	75
דער אונגארישען היפאָטהעקען-באנק צו 5 איינהאלב פערצענט	76	50
דער אונגארישען אללגעמיינען באָדענקרעדיט-אנשטאלט צו 5 אונד איינהאלב פער-צענט	84	—
דעטטאָ צו 6 פערצענט	86	25
דער פעסטער קאממערציאל-באנק	85	75
קעטטען-ברוק-אקציען	83	—
נארד-אָסט-באהן	116	50
אלפֿאלד-פֿיומאנער	142	50
אונגארישע אָסטבאהן	51	50
טהייס באהן	222	—
זיעבענבירגער באהן אקציען	—	—
קאשוי-אָדערבערגער באהן אקציען	151	50
פראנץ-יאָזעפֿ באהן אקציען	193	75
קארל-לודוויג-באהן אקציען	245	25
לעמבערג-טשערנאָוויטץ-יאסי באהן	145	50
קרעדיט-אקציען	241	50
באנק-	973	—

Eigenthümer u. verantwortlicher Redakteur M. REIS.

Budapest, 1874. Druck v. Moritz Burian, Waitznerboulevard, Marokkanerhof.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (אויף ערצהערצאָג אלברעכט געשאָססען.) אלס ערצהערצאָג אלברעכט בייא זיינער היימרייזע אוים רוסלאנד אין לעמבערג איינגעטראָפפען וואר, ליעס ער דאס דאָרטיגע רעגימענט עקסערציערען אונד וויא עס שאָן דאבייא פאָרצוקאָממען פפלעגט, מיססען אויך דיא סאָלדאטען שיעסען, אבער בלאָס מיט פולווער אָהנע יעדע אנדערע לאדונג. דיעסמאל האטטע אבער איין סאָלדאט געגען דען ערצהערצאָג צווייא קוגעלן אבגעשאָססען. מאן וויים ניכט וועלכער, אונד וויים אויך ניכט, אָב דיעס צופאלל אָדער אבזיכט וואר. גליקליכער ווייזע ווארדע נור דאס פפערד דעם ערצהערצאָגס לייכט אם פוסע בעשעדיגט.

* (אוים ערשפארונג.) אונזער קאָניג האט אוים ערשפארונגס-ריקזיכטען דיא פיערוואָבענטליכען איבונגען דער רעזערווע-סאָלדאטען אויף 3 וואָכען הערראבגעמינדערט.

* (איבער דיא קאָממוניסטען-רעוואָלוציאָן) ווירד דער „נייען פרייען פרעססע" אוים באָלאָגניא פאָלגענדעס טעלעגראפירט: איניגע זעכציג וואָהלבעוואפפנעטע פערזאָנען האבען אויף דער אייזענבאהנשטרעקע פאָר אללעם דיא באהנ-וואכטער פערהאפטעט, דאמיט זיא דעם אנקאָממענדען צוגע קיין צייכען געבען קאָננען, דאנן פלינדערטען זיא דיא באהנ-שטאציאָן בייא סאן פיעטראָ אונד צערשטאָרטען דיא טעלעגראפען-לייטונג. אלס נון דער צוג הערראנקאם, מאכטע דיעזע רייבער-באנדע איין צייכען, דאס דער צוג שטעהען בלייבען מאָגע; אבער דער צוג-פיהרער האטטע גלייך דיא געשיכטע עררראטהען אונד ליעס דען דאמפף ריקווערטס ווירקען, וואָדורך דער צוג שנעלל נאך אימאלא צוריקגעפאהרען איזט. נאכדעם ער פיעל מיליטער אייפגענאממען האטטע, פוהר דער צוג וויעדער נאך סאן פיעטראָ. אלס דיא באנדע דען גראָססען צוג מיט דעם פיעלען מיליטער ערבליקטע, ליעף זיא דאפאָן אונד ליעס דיא געפאנגענען בעאמטען צוריק. דיא באנדע וואָללטע דען באהנצוג אייפהאלטען אונד דיא רייזענדען פלינדערן. פאָן דיעזען קאָממוניסטען אונד אינטערנאציאָנאלען ווארדען נאך אים לויפע דער נאכט 32 איינגעפאנגען. בייא פאדערנא (עבענפאללס אין איטאליען) וואר דיעזע אינטערנאציאָנאלע באנדע 200 מאנן שטארק. מאן פאנד פיעלע וואפפען-קיסטען אונד שיעספולווער, וועלכע זיך דיא „אינטערנאציאָנאלע" אים געהיימען בעשטעללט האטטע.

* (דער דעפוטירטע שעדעני,) וועלכער אים רייכסטאגע פיר דיא אָרטהאָדאָקסען אונד געגען דאס ראבבינאטס-סעמינאר קעמפפטע, וואר פאָר איניגען טאגען אין מישקאָלץ אונד ווארדע פאָן דער דאָרטיגען אָרטהאָדאָקסען-געמיינדע אויף דאס פריינדליכסטע בעגריסט. עס בעגאב זיך איינע איזראעליטישע דעפוטאציאָן צו דיעזעם דעפוטירטען, אום איהם איהרען דאנק אויסצודריקען. שעדעני דאנקטע פיר דיעזע אויפמערקזאמקייט אונד זאגטע, דאס ער אויך פאָן דען אָרטהאָדאָקסען אוים לאָנדאָן, בערלין אונד האמבורג דאנקעס-דעפעשען ערהאלטען האט.

* (1500 לעהרער) ווארען היער דיעזע וואָכע, אום איבער מעהרערע אונטעררייכטס-אנגעלעגענהייטען בעראטהונגען אבצוהאלטען.

* (דער שווינדעל מיט דער טאָדטען-פערברעננונג) דויערט נאָך אימער פאָרט. מאן האט אין לייפציג בערייטס איינע מאשינע פערפערטיגט, וועלכע איינע 420 פפונד שווערע לייכע אין 3¼ שטונדען צו אשע פערוואנדעלט, אונד דער היעזיגע אָבערפיזיקוס וויל איינע זאָלכע לייכען-פערברעננונגס-מאשינע אויך היער איינפיהרען.

* (דער רייבער ראָזשא שאנדאָר) ווארדע געסטערן פאָם אָבערסטען געריכטסהאָף צום דריטטען מאלע צום טאָדע אויף דעם גאלגען פעראורטהיילט.

* (שנעע אים אויגוסט.) אים באדע-אָרטע קאָרטעניצא (ציפסער קאָמיטאט) וויא אויך נאָך אין מעהרערען ציפסער שטאָדטען האט אם מאָנטאג געשנייט! איבריגענס האטטען וויר היער אם מאָנטאג עבענפאללס איינען זעהר קאלטען רעגען-טאג.

* (איין וויטץ פאָם גענעראל בעם.) דער דעפוטירטע יאָקאי בריינגט אין זיינעם בלאטטע פאָלגענדען וויטץ פאָם יאהרע 1849: אים פריהלינגע יענעם יאהרעס שיקטע גענעראל ווינדישגרעטץ איינען אָפפיציער צו גענעראל בעם, וועלכער דיעזעם פאָלנישען גענעראל, דער פיר דיא אונגארן קעמפפטע, דאס פערשפרעכען גאב, איהם זיינע פערלאָרענען גיטער אין פאָלען צוריקצוגעבען אונד נאָך מעהרערע בעלאָהנונגען, ווענן ער דיא אונגארישע ארמעע אן דיא דייטשען אויסליעפערע. גענעראל בעם פראגטע נון דען אָפפיציער: „ווער ווירד דאפיר בירגען (גוט-שטעהען), דאס איך מיינע גיטער צוריק-ערהאלטען ווערדע?" — אונד דער אָפפיציער אנטוואָרטעטע: „ווינדישגרעטץ אונד יעללאטשיטש בירגען איהנען דאפיר!" דאריף ערווידערטע אבער גענעראל בעם: „דאס זינד נור צווייא בירגען; איך אבער וויל זיעבען-בירגען!" (בעקאננטליך האט גענעראל בעם אין זיעבענבירגען זעהר טיכטיג געגען דיא דייטשען אונד רוססען געקעמפפט, זאָ דאס ער דיעזעס לאנד אן דיא אונגארן בראכטע.)

* (אן דיא אונרעכטע אדרעססע געקאָממען.) דיא קאשויער צייטונג מעלדעט: דער בוכהאלטער דעם היעזיגען גראָסהענדלערס פ' בראָדי האטטע איינען בעטראג פאָן מעהר אלס 2600 גולדען אן איינען איזראעליטישען אונגווארער קויפמאנן אבגעזענדעט; ער האטטע אבער דיא אדרעססע ניכט גענויא אנגעגעבען אונד זאָ קאם דער בריעף אן איינען אונרעכטען, וועלכער דענזעלבען נאמען וויא דער רעכטע האט. אלס מאן נון נאך איינער צייט דען איררטהום בעמערקטע, וואר דער אונרעכטע ניכט מעהר צו פינדען; ער איזט מיט דער גראָססען סוממע דורכגעגאנגען. (אויך היער טרעפפען זיך דערלייא פאללע אונד דאהער מאָגע יעדער געלד-זענדער זיינען געלד-בריעף גענויא אדרעססירען.)

טעלעגראפישע דעפעשען:

לאָנדאָן 12-טען אויגוסט. דיא קאיזערין פאָן עסטערייך ערהיעלט געסטערן אויף דער אינזעל וייט דען אבשיעדס-בעזוך דער קאָניגין פאָן ענגלאנד; דיא ענגלישע קאָניגין רייזט יעטצט נאך שאָטטלאנד. דיא קאיזערין פאָן עסטערייך קאָננטע אין דען לעטצטען טאגען וועגען דעם אנדויערנדען שטורם-ווינדעס ניכט דאס באד האלטען.

פאריז 12-טען אויגוסט. דער פלאן צום ענטפליעהען דעם מארשאללס באזעהן ווארדע פאללע זעכס וואָכען פאָרבערייטעט. אנפאנגס וואָללטע באזעהן ניכט פליכטען; ער שיקטע צוערסט זיינע פרויא צו מאק מאהאָן מיט דעם געזוכע, דאס ער זיינע געפאנגענשאפט אין איינע פערבאננונג אויס דעם לאנדע אומוואנדלען זאָלל. דא אבער מאקמאהאָן דיעזע ביטטע ניכט געוועהרען וואָללטע, זאָ האטטע זיך באזעהן ענטשלאָססען, אויס דעם געפענגניססע צו ענטפליעהען. דער דירעקטאָר, דיא וואכטער אונד דיענער פאָן דער פעסטונג ווארדען פערהאפטעט.

בריססעל 12-טען אויגוסט. דיא פרויא דעם מארשאללס באזעהן איזט געסטערן אין שפאא אנגעקאָממען. („שפאא" איזט איין באדע-אָרט אין בעלגיען); אם 13. אויגוסט (נעמליך היינטע) ווירד אויך באזעהן אין שפאא איינטרעפפען. דיא צימער אים גאסטהויזע פאָן שפאא זינד שאָן זייט 14 טאגען בעשטעללט. (אין דיעזעם גאסטהויזע וואָהנט אויך דיא קראָנפרינצעססין פאָן איטאליען.) מעהרערע

אלס דיינע מוטטער אנזעהען ווירסט, זאָ זאָללסט דוא עס ניעמאלס שפירען, דאס דיינע עלטערן דרויסען אויף דעם „גוטען אָרטע" ליעגען. איבריגענס וויים איך ניכט, אָב עס ניכט איבערהויפט בעססער וועריע, ווענן וויר בײדע אויך שאָן דרויסען וועהרען, דוא בייא דיינער מוטטער אונד איך בייא מיינעם סארוועה."

דאס קינד פערשטאנד קיין וואָרט פאָן דיעזעם געשפרעכע, עס בעקאם פירכט אונד האטטע העפטיג צו וויינען אנגעפאנגען. אונד אויך דיא אלטע חיה וויינטע מיט אונד זאגטע: „דוא קאננסט וויינען; וואס זאָלל איך אבער דא מיט דעם וויינען הערויסבריינגען? מיין קאָפף מוס שטארק זיין, דאמיט איך ניכט פערגעססע, וואס דיין פאטער מיר אויפגעטראגען האט. דיא טהירע זאגטע ער? דיא טהירע! גראָססער גאָטט אים זיעבענטען הימעל, וואס קאָננטע ער דאמיט מיינען? זיינע ליפפען זינד שטארר אונד דיא טאָדטען קאָננען ניכט שפרעכען. מאן האט מיר איין אונרעכט געטהאן! זאגטע ער. איין אונרעכט! וויא זאָלל איך מיך דיעזעם אונרעכטעס אנגעהמען? זאָלל איך יעמאנדען בײם גוים-געריכטע אנקלאגען — דאס ווערע איין חלול השם! איך וויים ניכט, אָב ניכט דיעזער אויפטראג דיא קרעפטע דער אלטען חיה איבערשטייגען ווירד; אבער ווענן איך פערהיטען קאנן, דאס דער נאמע גאָטטעס ניכט ענטהייליגט אונד ניכט ענטווייהעט אונד ניכט הערראבגעזעטצט ווירד, זאָ מוס איך מיינע אללע קרעפטע אנווענדען אונד זאגען: לעבענדיגער גאָטט אים הימעל, ווארום זוכסט דוא דיר ניכט אנדערע דערים, וועלכע שטערקער זינד אונד מעהר ערטראגען קאָננען, אלס דיינע אלטע אנגעהעריגע? אבער דא דוא היער קיינען אנדערען האסט, זאָ מוס איך עס טהון! איין שטערבענדער האט מיר איין אונרעכט געקלאגט, ער איזט טאָדט, אן איהם קאנן דאס אונרעכט ניכט מעהר גוט געמאכט ווערדען; אבער עס איזט איין יתום דא — אונד דאס אונרעכט, וועלכעס מאן אן יתומים בעגעהט, דאס איזט איין חלול השם!" — —

ליעבער לעזער! וויסט דוא, וואס דאס וואָרט „חלול השם" בעדייטעט? דוא וויסט עס דיר איבערזעטצען קאננען אונד זאגען: עס בעדייטעט דיא ענטווייהונג דעם גאָטטליכען נאמענס; אללייִן מיט דיעזען טראָקענען וואָרטען האסט דוא דיא האָהע בעדייטונג דיעזעס וואָרטעס פיר אונס יודען נאָך ניכט גוט אויפגעפאסט. דאמאלס, אלס זיך דיעזע געשיכטע אבוויקעלטע, האטטען וויר נאָך קיינע עמאנציפאציאָן, דער יודע וואר פאָן אויסען הער נאָך זעהר הארט בעדריקט — אונד יע גראָססער דער דרוק פאָן אויסען איזט, דעסטאָ מעהר שמיעגען זיך דיא געדריקטען איינצעלנען טהיילע אנאיינאנדער אונד בילדען איין גאנצעס; — ווענן אבער דער דרוק פאָן אויסען נאכגעלאססען האט, דאנן פאללען אויך דיא פיעלען איינצעלנען טהיילע, וועלכע פריהער דורך דען דרוק צוזאממענגעהאלטען ווארען, אויסאיינאנדער. זאָ לאנגע וויר נעמליך פאָן דען ניכט-יודען הארט בעדריקט אונד געקנעכטעט ווארען, זאָ לאנגע האבען אויך וויר יודען פעסט צוזאממענגעהאלטען אונד ווארען וויא ברידער, וועלכע פאָן איהרער שטיעף-מוטטער געפייניגט ווערדען, פעראיינט. קיינער וואגטע עטוואס איבער דען אנדערען דער שטיעף-מוטטער אויס, דענן יעדער וואוסטע, וויא פראָה דיעזע פאלשע ווערע, ווענן מאן איהר מיט איינער קלאגע קעמע, דאמיט זיא וועניגסטענס, ווען צו שלאגען האבע. דער נאמע דעם יודען וואר הייליג וויא דער נאמע גאָטטעס, אונד ווענן איין יודע דען יודען בײם ניכט-יודען פערקלאגטע, דאנן זאגטע מאן, ער האטטע דען נאמען גאָטטעס הערראבגעווירדיגט. וויא אָפט האָרטע מאן זאגען: איך וויל נור קיינען חלול השם מאכען זאָנסט העטטע איך איהן שאָן לענגסט פערקלאגט! — וואָצו זאָללען וויר נאָך אויך דען גוים צייגען, דאס אויך צווישען אונס מאנכמאל אונגערעכטיגקייטען בעגאנגען ווערדען? — מאן האט זעהר פיעלעס פערשוויעגען אונד איבער פיעלעס איין אויגע צוגעדריקט; דאמיט עס נור דיא גוים ניכט ערפאהרען.

איך דיא גוטע חיה דאכטע זיך: ווענן היער דאס אונרעכט הערויסקאָממט, וויא פאנגע איך עס אן צו פערהיטען, דאס איין קרימינאל-געריכט דאפאָן ניכט ערפאהרען זאָלל? דיא דא אָבען בײם געריכטע וואָרטען יא נור דאריף, דאס מאן צו איהנען מיט איינער קלאגע געגען דיא יודען קאָממע. וואס קאָננטע דא הערויסקאָממען? פאָליציא-לייטע מיט געציקטען שווערטען אונד צווישען איהנען אין געבונדענער מאנן אין שווערען אייזערנען קעטטען — — !

ערסט אלס יאָסעל שאָן דרויסען אויף דעם גוטען אָרטע וואר, אונד אלס חיה אלליין מיט דעם קינדע געבליעבען איזט, פראגטע זיא דאססעלבע: „פערל מיין הערץ, נימם דיינע פינף זיננע צוזאממען אונד זאגע מיר, וויסט דוא עטוואס פאָן איינער טהירע?" — אונד אלס זיא דאס קינד ערשטוינט אנגעזעהען האטטע, דא זאגטע חיה נאָכמאלס: „האט דיין פאטער ניעמאלס עטוואס פאָן איינער טהירע געשפראָכען?"

„„וויר האבען 2 טהירען, איינע צימער- אונד איינע קיכען-טהירע!""

וועהע! אוים דיר ווערדע איך ניכטס הערויסבריינגען; אבער וואָרט, מיין קינד! ווענן איך מיט דיעזער שווערען טהירע אויף דעם ריקען האלב באָהמען דורכוואנדערן מיסטע, זאָ מוס איך דיר דאָך דאס רעכט הערויסזוכען!"

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

גאריבאלדי איזט געפעהרליך קראנק.

זאָ מעלדעט איינע דעפעשע אויס ראָם פאָם 11-טען אויגוסט. גאריבאלדי איזט אויך שאָן קיין יונגעס קינד מעהר. ער וואורדע אם 4. יולי 1807 אין ניצצא געבאָרען, איזט אלזאָ שאָן 67 יאהרע אלט. אין זיינער יוגענד וואר ער איממער אויף דען מעערעס-שיפפען אלס זעע-מאנן, דאנן קאם ער אלס אָפפיציער אויף איין איטאליענישעס קריעגס-שיפף. אלס אים יאהרע 1834 אין דער שטאדט גענוא איינע רעוואָלוציאָן אויסגעבראָכען וואר, וועלכע דען צוועק האטטע, גאנץ איטאליען צו איינעם פריי-שטאאטע צו פעראייניגען, דא וואר שאָן דאמאלס גאריבאלדי דער הויפט-אנפיהרער, ער מוסטע אבער נאך בעענדיגונג דער רעוואָלוציאָן נאך זיד-אמעריקא פליכטען, וואָ ער אויך דער זיד-אמעריקאנישען רעפובליק דיענטע.

צור 1848-ער רעוואָלוציאָן קאם גאריבאלדי וויעדער נאך איטאליען צוריק, פיהרטע איינע איטאליענישע פרייוויללינגען-ארמעע געגען דיא זיעגרייכען עסטערדייכער אונד קאָננטע זיך צולעטצט נור מיט מיהע נאך דער שווייץ פליכטען. אים יאהרע 1849 ערשיען ער וויעדער אין ראָם אונד האטטע דען רעפובליקאנערן דאצו פערהאָלפען, דאס זיא אויס דעם ראָמישען קירכען-שטאאטע איינע רעפובליק מאכטען, אינדעם ער דיא שטאדט געגען דיא אנגריפפע דער פראנצאָזען אונד נעאפאָליטאנער טאפפער פערטהיידיגטע. אבער שאָן אם 3. יולי יענעס יאהרעס מוסטע ער פאָר דער גראָסען איבערמאכט וויכען אונד ראָם פערלאססען אונד וויעדער נאך אמעריקא פליכטען.

נאכדעם גאריבאלדי נאָך איינע צייט אין דעם גאָלד-לאנדע פערו (אופיר) לעבטע, קעהרטע ער אים יאהרע 1854 נאך סארדיניען צוריק אונד לעבטע ביז צום יאהרע 1858 אויף דער קליינען איטאליענישען אינזעל קאפרערא, אויף דער ער זיך איין גרונדשטיק געקייפט האטטע. פאָן דאָרט אויס בעאָבאכטעטע ער דיא עראייגניססע אונד וואַרטעטע נור אויף איינע גינסטיגע צייט, אים זיינעם פאטערלאנדע איטאליען צור פרייהייט צו פערהעלפען. —

מאצציני וואָללטע דאמאלס איינע איטאליענישע רעפובליק מאכען, אבער גאריבאלדי וואָללטע אונטער דעם פרייזיניגען קאָניגע וויקטאָר עמאנועל איין פעראייניגטעס פרייעס איטאליען הערשטעללען. וויקטאָר עמאנועל אונד זיין ערסטער מיניסטער קאוואור האבען איך גאריבאלדי פיר איהרע צוועקע בעניטצט אונד ערנאננטען איהן אים פריהלינג דעם יאהרעס 1859 צום סארדינישען גענעראל. ער פיהרטע דיא ארמעע-אבטהיילונג דער אלפען-יעגער אונד ריקטע אים מאי 1859 אין דיא לאָמבארדייא איין, וואָ ער דיא עסטערדייכער צוריקגעשלאגען האטטע.

נאך דעם עסטערדייך-איטאליענישען פריעדען פאָן וויללא-פראנקא איבערנאהם גאריבאלדי אים מאנאטע אויגוסט דאס קאָממאנדאָ אונד דאנן דען אָבערבעפעהל איבער איינע ארמעע, וועלכע דיא פערטרייבונג דעם פאפסטעס צום צוועקע האטטע, דיעזער צוועק וואורדע אבער פערהינדערט. גאריבאלדי וואורדע דאנן איטאליענישער דעפוטירטער אונד ער וואָללטע דאמאלס דיא צווייא פראנצאָזישען פראָווינצען סאוואָיען אונד ניצצא אן נאפאָלעאָן ניכט אבטרעטען לאססען — אונד אלס מאן איהם ניכט פאָלגטע, נאהם ער שמאָללענד אבשיעד. —

באלד דאראויף שטעללטע ער זיך אן דיא שפיטצע איינער פרייוויללינגן-ארמעע, מיט וועלכער ער פאָן גענוא אויס זיך נאך זיציליען איינשיפפטע אונד אם 14. מאי 1860 אים נאמען וויקטאָר עמאנועלס דיא רעגיערונג איבער דיעזע אינזעל איבערנאָממען האטטע, דאנן מארשירטע ער זיעגרייך אויף פאלערמאָ אונד האטטע עס אויך אם 27. מאי איינגענאָממען. אם 7. סעפטעמבער צאָג ער זיעגרייך אין נעאפעל איין אונד האטטע זאָמיט גאנץ זיד-איטאליען אן קאָניג וויקטאָר עמאנועל געבראכט. נאכדעם ער היעראויף איבעראלל אלס בעפרייער איטאליענס בעלאָבט אונד זאָגאר פאָן דען קינדערן בעזונגען וואורדע, האטטע ער אין טיעפער צוריקגעצאָגענהייט אויף דער אינזעל קאפרערא געלעבט.

אים זאָממער 1862 אונטערנאהם ער איינע רייזע דורך אָבער-איטאליען אונד זאממעלטע אויף דער אינזעל זיציליען וויעדער פרייוויללינגע אום זיך, אין דער אבזיכט, מיט דענזעלבען נאך ראָם צו ציעהען אונד דען פאפסט צו פערטרייבען, איזט אבער אם 29. אויגוסט בייא אספראָמאָנטע פאָם גענעראל פאללאוויטשיני מיט זיינער גאנצען פרייוויללינגן-ארמעע געפאנגען גענאָממען וואָרדען. — (אויספיהרליכערעס איבער גאריבאלדי'ס העלדענטהאטען אין איטאליען פינדעט דער לעזער אין אונזערער וועלטגעשיכטע פאָן זייטע 133 אנגעפאנגען). גאריבאלדי וואורדע דא צוערסט אלס קריעגס-געפאנגענער בעהאנדעלט, אונד אלס ער דאנן בעגנאדיגט וואורדע, קעהרטע ער נאך זיינער אינזעל קאפרערא צוריק.

אים מאי 1866 קעמפפטע ער וויעדער אן דער שפיטצע דער איטאליענישען פרייוויללינגן געגען דיא עסטערדייכער. — אים מערץ 1867 בראכטע ער איינע ארמעע צוזאממען אונד צאָג אבערמאלס נאך ראָם אום דען פאפסט צו פערטרייבען, דאסזעלבע טהאט ער נאָך אם 22. אָקטאָבער. ער וואורדע אבער אם 3. נאָוועמבער פאָן דען פראנצאָזען, וועלכע דען פאפסט שיטצטען, בייא מענטאנא בעזיעגט.

אם 9. נאָוועמבער 1870 ערשיען גאריבאלדי מיט זיינעןביידען זאָהנען אין פראנקרייך, אום דען רעפובליקאנערן צום זיעגע געגען דיא דייטשען צו פערהעלפען. גאמבעטטא מאכטע איהן אויך צום בעפעהלס-האבער דער פרייוויללינגען אין דעם וואָגעזען-געבירגע, אבער אים יענער 1871 וואורדע ער פאָם דייטשען גענעראל ווערדער צוריקגעשלאגען. נאך דעם פריעדענס-שלוסע וועהלטע מאן איהן אין דיא פראנצאָזישע נאציאָנאל-פערזאממלונג, ער דאנקטע אבער אב — אונד צאָג זיך נאך זיינער אינזעל צוריק!

אנערקעננונג דער שפאנישען רעפובליק.

ביזהער וואר דיא שפאנישע רעפובליק פאָן דען אייראָפעאישען מעכטען נאָך ניכט אלס איינע רעכטמעסיגע רעגיערונג אנערקאננט, וועסהאלב מאן דען קארליסטען-קריעג דולדען קאָננטע; יעטצט אבער איזט דער קאיזער פאָן דייטשלאנד מיט דעם ביישפיעלע פאָראנגעגאנגען אונד האטטע דיא שפאנישע רעפובליק אונטער דעם פרעזידענטען סערראנאָ אלס איינע רעכטמעסיגע געזעטצליכע רעגיערונג אנערקאננט — אונד זאָמיט ווערדען יעטצט דיא קארליסטען נור אלס אויפוויעגלער אונד רעבעללען בעטראכטעט.

ווענן נון דייטשלאנד דיא שפאנישע רעפובליק אנערקאננט, זאָ ווערדען באלד אויך דיא איבריגען אייראָפעאישען מעכטע דיא שפאנישע רעפובליק אנערקעננען אונד דאנן ווירד זיך אויך פראנקרייך היטען מיססען, דיא רעבעללען-באנדען דער קארליסטען צו אונטערשטיטצען.

דיא צווייא דייטשען קאנאָנען-שיפפע וואנדערן שאָן אן דער שפאנישען קיסטע הין אונד הער, אים נור איינע געלעגענהייט דער איינמישונג אבצו-וואַרטען. דייטשלאנד וויל זיך וואהרשיינליך דאהער בייא דער שפאנישען רעגיערונג איינשמייכעלן, דאמיט עס זיך אין שפאניען, וועלכעס אים ריקען פראנקרייכס ליעגט, איינען גוטען ריקען-האלטער געגען פראנקרייך ערווערבען קאָננע.

דאס געסטריגע וויענער „טאגעבלאטט" מעלדעט, דאס דער דייטשע קאיזער, אויך דיא רעגיערונגען פאָן ענגלאנד, איטאליען אונד רוסלאנד דאצו איבערערעדעט, דיא שפאנישע רעפובליק אנצוערקענען. וויר קאָננען דאהער נאָך ערלעבען, דאס זיך אללע אייראָפעאישען מעכטע אין דיא שפאנישע אנגעלעגענהייט צור בעקעמפפונג דער קארליסטען איינמישען ווערדען.

פאָלליעטאָן.

„דאס געהיימניס אויף דער טהירע."

(2-טע פאָרטזעטצונג.)

איינעם מאנעס בראכטע איין אונגליקס-פאלל דיא גאנצע יודען-גאססע אין אויפרעגונג; איין בויערן-וואגען בראכטע נעמליך איינען טאָדט-קראנקען מאנן צו פיהרען — אונד דיעזער קראנקע וואר יאָסעל. בייא זיינעם הערום-הוזירען נאך דען דאָרפערן וואר ער פאָן איינעם האָהען שטיילען בערגע געשירצט, דיא בויערן פאנדען איהן מיט צערשמעטטערטען גליעדערן אים טיעפען טהאלע ליעגען. ער לעבטע נאָך אונד וואר בייא פאָללעם בעוואוסטזיין. דא איהן דיא בויערן קאנגטען, זאָ ערבארמטען זיא זיך זיינער אונד בראכטען איהן נאך הויזע. יאָסעל האטטע ניכט מעהר אלס איין איינציגעס קינד, איין מעדכען, אים אלטער פאָן פיער יאהרען; זיינע פרויא וואר קורץ נאך דער געבורט דיעזעס מעדכענס געשטאָרבען.

דער טאָדט-קראנקע יאָסעל וואר נון אלליין געלעגען, ער האטטע קיינען, דער איהם נור איין גלאז-וואססער רייכען קאָננטע; ווער וואר נון דער, וועלכער זיך זיינער ערבארמטע אונד זיינעס עלענדעס אנגענאָממען האטטע? נאטירליך קיין אנדערער אָדער איינענטליך קיינע אנדערע אלס דיא נאָטשעס-אננעהמערין חיה! מאן וואוסטע עס יא אין דער גאנצען גאססע, דאס אין זאָלכעם פאללע קיינע אנדערע דא איזט, אלס נור חיה. דאס עלענד יאָסעלס גינג איהר צו הערצען, מעהר אבער נאָך דיא פערלאססענע לאגע זיינעס קינדעס. אונגערופען שטעללטע זיא זיך אן דאס קראנקענבעטט דעם שטערבענדען אונד בעדיענטע דען קראנקען, דער עלטערע ברודער סענדער וואר נור היע אונד דא געקאָממען, אום נאכצוזעהען, וואס יאָסעל מאכט. —

אם פיערטען טאגע האט זיך פלאָטצליך יאָסעל'ס קראנקהייט צום שלעכטען געווענדעט. מאן קאָננטע לייכט מערקען, דאס יאָסעל נור נאָך איניגע מינוטען צו לעבען האטטע, חיה וואר גאנץ אלליין מיט איהם, אונד האטטע ניעמאנדען, דען זיא אום לייטע שיקען קאָננטע.

פלאָטצליך ערהאָב יאָסעל זיינען קאָפף אונד זאה נאך דער טהירע, זיינע אויגען וואַרען שרעקליך פערצאָגען אונד ער ריעף מיט שוואכער שטיממע: „דיא טהירע! דיא טהירע!"

„דיא טהירע איזט יא גוט צוגעמאכט (זאגטע חיה), עס איזט יא גאר קיינע צוג-לופט דא!"

„אך, דיא טהירע! מיין איינציגעס קינד האט יא גאר ניכטס אָהנע דיא טהירע!" זאָ ריעף יאָסעל וויעדער אונד זיין קאָפף פיעל צוריק, וואָראויף ער דאנן איניגע מינוטען בעזינונגס-לאָז געלעגען איזט.

מיט איינעם מאלע אָפפנעטע ער וויעדער דיא אויגען, זיא וואַרען קלאר אונד שאָן גלייכטע חיה, דאס דער קראנקע זיינע בעזיננונג וויעדער צוריקבעקאָממען האטטע. אלס זיא אבער זיינע הענדע פאסטע, וואַרען זיא אייז-קאלט.

„חיה! (ריעף פלאָטצליך יאָסעל מיט גענצליך פערענדערטער שטיממע) חיה! געבט מיר אייערע האנד דאראויף, דאס איהר מיין קינד ניכט פערגעססען ווערדעט, מאן הייסט אייך ניכט אומזאָנסט נאָטשעס-אננעהמערין! פאָר אללעם אבער געבט אכט אויף דיא טהירע! יא, דיא טהירע! מאן האט מיר איין גראָסעס אונרעכט געטהאן — — דיא טהירע! — —"

ער וואָללטע נאָך וויטער שפרעכען, וואס דענן אויף דער טהירע געשריעבען געשטאנדען איזט, אבער דיעס וואַרען זיינע לעטצטען וואָרטע, דענן נאָך עהע ער דען שלוס-זאטץ פאָללענדען קאָננטע, וואר ער טאָדט.

אנפאנגס וואר דיא אלטע חיה טראָסטין איהרער שטארקען נאטור אויף דאס אייסערסטע ערשראָקען, זיא האטטע צוואר שאָן איהרען „סארוער" שטערבען געזעהען; אבער וויא גאנץ אנדערס שטארב היער דיעזער מאנן, זיא פיהלטע עטוואס וויא קאלטע שוייס איבער זיך הינריעזעלן; אבער דיא נאָטשעס-אננעהמערין דארף קיין ווייב דער פורכט זיין, זאָ פיעל וואוסטע זיא, דאס זיא יאָסעל פאָר זיינעם טאָדע געבעטען האטטע, דאס זאָ וויא זיא זיך אללער אנדערן נאָטשעס-זאכען אנגימממט, זאָ זאָלל זיא זיך אויך זיינעס קינדעס אננעהמען.

נאך דיעזעס קינדע זאה זיא זיך צוערסט אום, זיא נאהם עס אויף איהרע האנד אונד שטעללטע זיך פאָר דען טאָדטען.

„האסט דוא שאָן איינמאל „שמע ישראל" געזאגט?" פראגטע חיה דאס קינד.

„יא! (אנטוואָרטעטע דיא קליינע פערל) צווייטמאל דעם טאגעס, מאָרגענס אונד אבענדס מוסטע איך עס זאגען!"

„זאָ זאגע עס יעטצט אויך!" זאגטע חיה. דאס קינד וועלכעס גאר ניכט וואוסטע, וואס דא פאָרגעהט, זאגטע שמע ישראל, וואָראויף דאנן חיה וויעדער זאגטע: „זאָ מיין קינד! יעטצט האסט דוא דיינעם פאטער איינען געפאללען געטהאָן; דענן ער האט עס פיעללייכט דאָך נאָך געהאָרט, וויא גוט דוא דיין שמע ישראל קאננסט. פאָן נון אן ווירד ער דיך ניכט מעהר הארען; דאפיר ווערדע איך דיינע מוטטער אונד דוא מיין קינד זיין, אונד ווענן דוא מיר פאָלגען אונד געהאָרכען אונד מיך